Koza

Koza je zřetelný článek v dějinách lidstva.Tím podivnější je, že naše znalosti o jejich původu jsou rozdílné. Původ kozy domácí je stále nejasný.
Domácí kozy milují čisté ustájení a chutné žrádlo. Důležité je, aby obsahovalo dostatek objemové píce. Koza je vybíravá a proto potravu vždy ochutnává a očichává. Kozy jsou nerady samy. Mnohem lépe se jim daří, mají-li ve chlévě společnost jiných zvířat. Koza je inteligentní a společenské zvíře.
(Světem zvířat, III.díl - domácí zvířata, Albatros 1965)

Odjezd z Trapsavce... Od dveří - Jarooš, skalp
Evelíny, Draculea, Madelaine,
Belmondo a Buldok.

foto: Jenny ©

Tisíce jehel. Akupunktura šedé kůry mozkové. Milion trpajzlíků si uspořádalo olympijské hry v mé mozkové dutině. Čepobití fernetových výparů. Je mi prostě pod psa. Žena rachotí nádobím v kuchyni výrazně a nahlas. Kamarád spí v obýváku. Ten za to může.
Omluva, abych se nestyděl před zrcadlem.
"Co já vůl, mu včera v putyce zase nasliboval?"
První kroky po světě mi připomenou Meresjeva. Mezinárodní rozhovor se zubní pastou mi zvedne žaludek. Vašek už sedí u stolu a srká slepičí vývar. On i já se tváříme, jako že se nic neděje, nic nebolí, není nám vůbec ale vůbec nic. Za půl hodiny mu jede vlak na Prahu a o včerejšku ani slovo.
Taky si pamatuje prd.
Sklenář pracoval na mojí straně. Vašek si v chodbě obuje svoje jedenáctky a než vypadne, zaskuhrá: "Víš co jsi včera slíbil? Že za tejden na vandr pojedeš s kozou."
Kameny babylonské věže se rozsypaly po dlažbě naší chodby.
"Čau," definitivní klapnutí zámku FAB.
"Já vůl."
Žena se ke mně otáčí zády a ví svoje.
První úvahy. Jak to obejít. Vystřihnout si ji z kartonu a nést na tyči jako transparent? Ukradnout ji z postýlky naší dcery? Nebo si vymyslet důvod, proč na ten blbej vandr nemůžu.

"Kdo si dělá z huby sráč, není poctivej člověk," říká můj tchán.
Hledám způsob, jak zpatit tuhle situaci. Dáma stojí vedle krále a nasadí mu dvojitého nelsona.
"Je to jasný, tu kozu musím splašit." Konečné rozhodnutí. Plán se stává skutečnějším a skutečnějším. Kozu má Pavek Králíků, když budu mít štěstí, bude mít šichtu fíra Nafťák a ty tři hodinky do Mladotic vydržím i v hytláku. Zazvoním u Pavla i u Nafťáka. Pán Bůh nešel na mariáš, a tak to klaplo.
Koza s červenou mašlí si to šine po prvním nástupišti plzeňského nádraží. Naomi Campbell roztrhala smlouvu na milion dolarů a šla uklízet do mateřské školky. Češi jsou národ optimistů, usuzuji podle zkamenělých ksichtů na asfaltovém perónu. Vašek stojí u dveří třetího vagónu žateckého pacifiku a v pauzách dusivého smíchu mačká spoušť fotoaparátu.
"Fotečkýýýý, to budou fotečkýýýý, Honza Zdiarský v redakci Tomíka se uslintá blahem," heká nadšením. V hytláku vytvoříme demarkační čáru mezi kozou a balíky. Prd víme o tom, co to zvíře žere.
Na mladotické zastávce vystoupíme.
"Ale mládenci, trhy v Mladoticích jsou ve středu a dnes je pátek," uvítá nás babka v šátku s plným košíkem podhříbků.
"Teta, mi jdeme za kulturou," odpovíme s úsměvem.
"Pěkná kozička, pěkná," ohodnotí naši kamarádku. "Dlouho byste na tržnici nestáli." Objede kozu okem znalce. Rozhovor má pro nás pozitivní závěr. Naše kámoška je ženská.
Nad Oblátkem je pěkná roklina. Z jedné strany výhled na Střelu a z druhé strany násep, co ji dělí od červené turistické značky.Tady nocujeme. Kozička ožírá lístky břízy, já s Vaškem kus uzeného prasete. Symbióza.
Ráno nás probudí šramot pohorek na cestičce za náspem.
"Družino, stát!" přeskočí velitelský hlas flopem navezený val.
"První etapa dnešní hry. Tady v tom blátíčku vidíte otisky kopýtek jednoho zvířete. Kdo uhodne o jaké zvíře se jedná, získá pět bodů!"
"Srnáááá," řve chor dětských hlasů.
"Klíště byl první, může si pět bodů zapsat do tabulky."
Srna vyskočila na val a zaječela: "Méééééé!"
Skauti vyskočili do vzduchu a zařvali: "Néééééé," a překročili rychlost světla.
"To maj za to, že kecali," odtuší Vašek a sebere z cesty kožený turbánek. Družina skautů obnoví vnitřní řád až na kilometr vzdálené loučce. Když k nim dorazíme i s kámoškou, necháme jim jako odškodné zaházet si lariatem na bizona.
Na Čoubově mlýně kuchtíme oběd. Koza očuchá chalupářský guláš a vleze do lopuchů. Long drink jí namíchala příroda.
"Kontra."
"Píchej to ke břehu."
"Já mám háka tak na dvě věci."
"Parkujeme."
Tři červené verty to píchnou do břehu. Na trávu vyletí bandasky a flaška rumu.
"Hele, pionýr," chechtají se vodáci a ukazujou na červený šátek naší kámošky. Pionýrka na ně vypálí vydatnou dávku bobků a věnuje se lopuší. Vodáci přisednou k našemu šmudláčku a vytáhnou kotlík a fazole s párkom. Kecáme. Rukama sjíždíme rožmber-skou šlajsnu a všechny jezy Vltavy. Prostě machři. Skáčeme třímetrové jezy bokem a pouštíme se krkolomně i do těch nejdivočejších retardérů.
"Loď," zaječí vodáci a letí ke břehu.

"Koza," zaječíme s Vencou a letíme za mužstvem mokrých bratrů.
Strážce podsvětí Hádes stojí na kotrči a blíží se k peřeji. Do Střely skáčeme každý s jiným cílem. Vodáci pro laminát, my pro živého tvora. Hádes bez problémů sjede peřejku a tlamou se za proutek vrbičky přitáhne ke břehu.
"Blbečci," myslí si koza a utrhne si kopretinu, když vystoupí na louku pod mlýnem.
Za Frantovo mlýnem buší kladiva. Parta kluků z Kaznějova leze po střeše táborové jídelny a přitlouká papíráky lepenkovou střechu na táborové kuchyni.
"Čau permoníčci," zdravíme je halasně.
Kluci se otočí, otevřou huby a vypadnou jim kladívka, třmínky i kovadlinky. Ratatata zabubnují o čerstvě přikrytou střechu.
Ve dveřích kuchyně se objeví ženská vétřieska. "Nedáte si s námi medvěda?" zahlaholí z plných plic, které jsou opravdu plné.
Sedíme s permoníčky pod vysokým smrkem a chytáme rozumy pro náš tábor. Vétřieska postavila kotlík na jílová kamna a chrstla do něj dva litry Tramínu. Potom se posadila do party a posypala nás několika peprnými vtipy. V kuchyni explodovala malá Etna. Ze dveří se vypotácí naše kámoška s tlamou od rohu k rohu.
"Ta kráva se ožrala místo nás!" zaječí panicky vétřieska a vyroní půl Mrtvého moře. Koza se dopotácí ke stolu, položí hlavu na desku, škytne a padne.
"No, to jsme ještě neviděli," komentují mrtvolku táborníci a gumují z hlavy hodiny přírodopisu.
Mrtvolka leží asi hodinu pod stolem, neustále smáčená vědry studené vody. Postavit ji pak na nohy je úkol hodný Pavla Pavla, co naučil Moai valčík. Loučíme se s prima partou a vétřieskou, co ztratila medvěda a iluze o kozách.
Cesta do Manětína po břehu potoka je očistec. Přivítá nás svatej Jiří s jezevčíkem draka u nohou.
"Zasloužíme si pivo," komentuje naše trápení s kozou Venca. Souhlasně kývnu a naše kroky směřují k Eretům. Kozu opřeme o vrata a symbolickým loďákem ji přivážeme ke klice. V chodbičce hospody cpe pár mamlasů své těžce vydělané penízky do tlam automatů. Na podlaze teče kompot z hroznů, třešní, jokrů a vášně.
Připluje paní Eretová v body tričku a před námi přistanou dva půllitry.
"To už vám zas začal tábor?" ptá se zvědavě a pohladí nás ňadry a pohledem.
Do dveří vletí hasič s lodičkou a vopicí.
"Čí je to zvíře u vrat?" řve a slinami uhasí hovor ve výčepu.
Chtěl bych být mravenec a emigrovat do spáry mezi parkety.
"Kurva, tak čí je to zvíře?!" Tichá voda co mele břehy protekla lokálem.
"Si představte," řve dál zachránce babiček a malých dětí, "du se vymočit, v bedně poslední tři káble. Přijdu z hajzlu. Koza vopřená vo plejer a na displeji tři kila. Tak kurva, čí je to zvíře?!"
Já jsem Dlouhý, kámoš Široký a bijeme se hrdě v plece.
"Naše!"
"Koze pivo, jim dvěma ferneta," velí hasič.
"Koza má dost a nám po dvou," změní objednávku Venca.
Do kempu nás vede kámoška. Jsme si kvit. Spravedlivé váhy přírody.
V noci nás probudí strašný řev. Starý Bejzubec jde do našeho údolíčka po cestě z Lipí a podle toho, co vyřvává do ticha lesa, byl už u Hradce, v Kolíně i na Bošileckým mostku. Dojde až k potůčku za naším tábořištěm, kde je lávka. Teda lávka, dva kmeny na volno vedle sebe, dobrý tak akorát na přesdržku nebo trénink akrobatů na laně. Na lávce stojí koza jako němá barikáda a očima probodává postavičku unaveného sólisty.

"Na tom pražským mostě..." Rozmarýnka se změnila na K.O. na solarus plexus. Děda Bejzubec se zdvihne z bahna a spokojeně zamlaská. "Voni to říkali, že se dneska netrefim," otočí se a odkráčí zpět do Lipí.
Do rána spíme jako medvědi v prosinci. Ráno katastrofa. Maruška Kudeříková nám zdrhla. Zabalíme kletry a krokem pohřebního průvodu scházíme do Manětína. V duchu vidím Pavla, jak mě tluče desetimetrovou tyčí po hlavě za zpronevěru rodinného majetku.
Kolem plotu zámecký zahrady nám letí vstříc babka Kalousová a ječí na celé kolo: "Čert, čert, v kostele je čert! Už sežral faráře a půl města!" Nemusíme mít ani moc fantazie, ani IQ nad stovku, aby nám to došlo.
V kostele stojí farář na křtitelnici a mlátí naši kámošku mezi rohy krucifixem.
"Satane, bezvěrče, hanobiteli církve, odstup!" řve do chrámové lodi. "Kvůli tobě budu muset nechat vysvětit celej kostel!" Koza přežvykuje hrst listů z modlitební knížky a obdivuje originál Brandla vedle oltáře. Uprostřed rudého koberce mezi lavicemi leží jako corpus delicti hromada kozího trusu.
S farářem vše řešíme kompromisem. Konečně, jsme lidi. Hromádka skončí na farní zahradě u záhonu růží a nás všechny váže zpovědní tajemství.
Sedíme na náměstí plném Brokoffových soch máme toho dost. Koukám si s kozou z očí do očí a nadávám na ten večer v holýšovský hospodě. Úvahy pro Hamleta panikáře.
"Tak to by snad stačilo," odplivne si Vašek.
"To jo!"
Zvednem kletry, provaz od kozy a jdem za klukama do hasičárny.
Cesta končí tam, kde začala. Na jehličnatém nástupišti mladotické zastávky. Kozu i sebe jsem dostal domů.
"Už nikdy, nikdy nebudu chytrej," dušuju se na cestě od Králíků domů.
Dveře od domku mi otevře dcera. "Hele, tati, Ondřej má rybičky, Matýs křečka a já bych chtěla kozu."
Na záchodě po mně nikdo nic nechce.
Věříte mi? Nevěřte. Ale co kdyby to jednou byla pravda?

Jan Jenýk Valeš
Trapsavec 1996
1. místo próza nad 23 let

Predjarná

Zem silou vôle dýcha
na skrehnuté korene stromov
a vytŕča hlavu
cez pomaly sa topiaci sneh
na čerstvý vzduch s jemnou príchuťou
neopísateľného nepokoja
ktorý tuláci nazývajú
Prekliata túžba

Pavol Olejník - Havran
Trapsavec 2006